

1996-6

WERKGROEP VOOR VOGEL-EN NATUURBESCHERMING MIDDEN-BRABANT

PEREGRIJN

SECRETARIAAT : Postbus 189 5060 AD OISTERWIJK

W. Gheerts
de Brabant

5e jaargang nr. 6 augustus 1996

PEREGRIJN

Periodiek van de Werkgroep voor Vogel-
en Natuurbescherming Midden-Brabant.

Redactie : Ted Bakker
Piet v.d. Hout
Ad van Poppel

Redactieadres : Prunusstraat 36
5061 AT Oisterwijk
tel : 013-5288107

Dagelijks Bestuur van de vereniging :

Voorzitter	:	Piet van den Hout	tel.: 013-4677376
Secretaris	:	Krijn Jan Provoost	tel.: 073-6149231
Penningmeester	:	Peter Slingerland	tel.: 013-5288159

Contributie
Gewone leden : f 40,= per jaar
Huisgenoot leden : f 20,= per jaar
Leden tot 25 jaar : f 20,= per jaar

gironummer : 3531190 t.n.v. Vogelwerkgroep Midden Brabant

Met een gastvrij en vriendelijk team staan wij voor uw gezelschap klaar.

*Keuze uit feest, diner of actieve arrangementen in een originele
breugheliaanse ambiance.*

Wij reserveren voor 1 gezelschap per dag vanaf 30 tot 125 personen.

Ter lering en de vermaak onze originele oudvlaamse café- en volksspellen.

Haaren

boerderij de schaapjes
Oisterwijksestraat 12
5076 NA HAAREN tel.: 013-5215735 5061 PP GOIRLE tel.: 013-5345675
b.g.g 013-5345675

de nieuwe hoef
Gorp en ley 1
5061 PP GOIRLE tel.: 013-5345675
b.g.g 013-5215735

UITNODIGING

Voor de vergadering van de Werkgroep Vogel- en Natuurbescherming Midden-Brabant op DINSDAG 27 AUGUSTUS 1996.

PLAATS: Het Koetshuis, Torcnstraat 32 te Helvoirt

AANVANG: 20.00 uur

AGENDA

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling verslag vergadering 25 juni 1996
3. Postbespreking
4. Computer (zie Peregrijn)
5. Nationale jeugd-natuurweek Vogelbescherming (zie Peregrijn)
6. Rondje waarnemingen
7. Rondvraag en sluiting

Verslag van de ledenvergadering van de Werkgroep voor Vogel- en Natuurbescherming Midden-Brabant van 25 juni 1996.

Aanwezig: Nico Hilgers, Frank van den Oetelaar, Frans van den Oetelaar, Lidwien Mathon, Victor Retel Helmrich, Peter Slingerland, Roos Backx, Gerard van der Kaa, Albert Boer, Piet van den Hout, Krijn Jan Provoost, Arno Zieltsjes, Sjef Staps, Jo Swaans, Erik van Gemert, Ad van Poppel.

Afwezig met kennisgeving: Loek Hilgers, Jan Paymans, Jan van Rijswijk, Bert van Asten, Hans van Loon, Louis Kemperman, Sheila van Poppel, Hans van Lieshout.

1. Opening en mededelingen

Nico opent de vergadering en heet iedereen welkom. Naar aanleiding van Peregrijn wordt nogmaals benadrukt dat de ledenvergaderingen vanaf augustus plaatsvinden op de laatste dinsdag en de bestuursvergaderingen op de tweede dinsdag van de maand.

2. Verslag vergadering van 28 mei 1996

In tegenstelling tot het vermelde onder punt 7 is er geen open sollicitatieprocedure voor regioconsulent van Vogelbescherming. Een aantal namen is verkeerd in het verslag terechtgekomen (Roos en Toine).

Voor het overige wordt het verslag ongewijzigd vastgesteld. Naar aanleiding van het verslag wordt meegedeeld dat de werkgroep ruimtelijke ordening na de zomer bij elkaar zal komen. In de klankbordgroepen Beerze Noord en Zuid gaan respectievelijk Ger v.d. Oetelaar, Nico Hilgers, Jan den Otter en Loek Hilgers, Marco Bakermans, Joep Aarts en Frans van Bruggen namens de BMF deelnemen.

3. Postbespreking

13 personen die actief geweest zijn bij de realisering van het inrichtingsplan voor de Hondsbeg zijn uitgenodigd voor een dineetje.

4. Tellingen

- Er zijn veel succesvolle broedgevallen van kerkuilen als gevolg van de hoge muizenstand t.g.v. de droogte.
- De droogte heeft slechte resultaten voor de aanwezigheid van Regenwulpen tot gevolg: kleinere aantallen en kortere aanwezigheid.
- Huiszwaluw: kleinere populaties op minder plaatsen.

Tot slot roept Ad van Poppel op de Fenologie lijsten in te leveren, ook al zijn niet alle eerste waarnemingen ingevuld.

5. Verkiezing voorzitter

Er zijn geen tegenkandidaten tegen de voordracht van het bestuur ingediend. Daarop wordt Piet van den Hout met algemene stemmen tot voorzitter gekozen. Peter Slingerland bedankt vervolgens Nico voor al het werk dat hij 10 jaar als enthousiast voorzitter heeft verricht. Zeker het laatste jaar ging het niet altijd van een leien dakje. Als dank ontvangt Nico de Grote Historische Atlas van Nederland. Hij spreekt de hoop uit nog vele jaren gebruik te kunnen maken van Nico als bestuurslid en vogelaar. Nico bedankt de leden voor het kado en het in hem gestelde vertrouwen. Hij is zeker niet van plan stil te gaan zitten. Piet van den Hout neemt vervolgens de voorzittershamer over. Hij heeft er zin in en belooft veel inzet. Hij is blij dat hij kan terugvallen op Nico vanwege diens kennis en contacten.

6. Waarnemingen

2 Hoppen nabij 't Stokske; Slechtvalk bij provinciehuis; Zwarte Stern bij Leemkuilen;
6 en 3 Lepelaars op de Kampina; Zwarte Ooievaar Kampina.

7. Rondvraag

- Victor stelt z'n knipselarchief beschikbaar.
- Er zal kastruimte gemaakt worden.
- Er komt een nieuwe ledenlijst, ook voor Ted i.v.m. verzending Peregrijn.

Den Bosch
Krijn Jan Provoost
Augustus 1996

AKTIVITEITEN-OVERZICHT

dinsdag 27 augustus 1996	ledenvergadering
dinsdag 10 september 1996	bestuursvergadering
dinsdag 24 september 1996	ledenvergadering
dinsdag 29 oktober 1996	ledenvergadering & Lezing Dolf Gijtenbeek over Markiezaat

DE VOGELWERKGROEP OP DE COMPUTER

Binnen de vogelwerkgroep wordt al jaren gesproken over gebruik van de computer. Tot nu toe is steeds bij woorden gebleven. Er zijn echter twee belangrijke redenen om op korte termijn over te gaan tot aanschaf van een computer. Met het Koetshuis als verenigingsruimte hebben we een geschikte plek voor de computer. Verder is er op de begroting voor 1996 een bedrag voor aanschaf van een computer gereserveerd.

Peter, Frank en Albert hebben voor het bestuur een voorstel geschreven. Daarin worden de automatiseringsmogelijkheden verkend en wordt een voorstel gedaan voor aan te schaffen apparatuur en toe te passen programmatuur. De belangrijkste toepassing op korte termijn zijn het automatiseren van het waarnemingenarchief, adressenbeheer, tekstverwerking, financiële administratie en bibliotheekbeheer.

Met de aanschaf van computer en programmatuur ben je er nog niet. Er zullen afspraken moeten worden gemaakt over het gebruik en het beheer van de computer. Bijvoorbeeld procedures over het samenvoegen van thuis vastgelegde waarnemingsgegevens. Er zal iemand verantwoordelijk moeten zijn voor dit beheer. Kortom, allerlei zaken die nog vragen om verdere uitwerking.

Het bestuur stelt voor om een gebruikersgroepje in te stellen die zich met de bovengenoemde vragen gaat bezig houden.

Zijn er mensen met kennis van en/of affiniteit met automatisering die het leuk vinden om de vogelwerkgroep op de computer te helpen, laat het ons dan weten.

Peter slingerland

De Dagen van de Natuur

Op 7 en 8 september organiseert Natuurmonumenten de Dagen van de Natuur. Op 7 september zijn er excursies en op 8 september is er een informatiemarkt bij het bezoekerscentrum. Verleden jaar heeft de vogelwerkgroep verstek laten gaan op deze markt. Voor dit jaar hebben we een kraam gereserveerd.

Wie wil zondag 8 september een deel van de dag onze kraam bemensen?

Nationale Jeugdnatuurweek.

De Vrije Vogel Club organiseert in de week van 2-9 november een Nationale Jeugdnatuurweek Vrije Vogels. Als thema van dit jaar is gekozen: **"Speuren naar Sporen"**. De Vrije Vogel Club is een samenwerkingsverband tussen Vogelbescherming Nederland, de Jeugdbond voor Natuur- en Milieustudie (JNM), en de Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie (IVN). De Vrije Vogel Club wil zoveel mogelijk jongeren van 10-16 jaar in de gelegenheid stellen actief kennis te maken met de natuur en vogels in het bijzonder, om zo te komen tot een grotere betrokkenheid bij de natuur. Daarom wordt Vrije Vogels, het jeugd-natuurblad van Nederland uitgegeven en jaarlijks, dit jaar voor het eerst, deze Nationale Jeugdnatuurweek georganiseerd!

De bedoeling is dat groepjes jongeren onder begeleiding van IVN-ers, leden van JNM en Vogelwerkgroepen de hierboven genoemde week het veld ingaan, om na te gaan welke sporen van welke dieren dan in de natuur te vinden zijn. Deelnemers en begeleiders ontvangen een spoorzoekkaart, een speciaal Sporen naar Speuren nummer van het blad Vrije Vogels, een educatief pakket, en wat aanvullende tips.

De activiteit kan plaatsvinden op een door onszelf te bepalen tijdstip en lokatie (wel in de week 2-9 november). De activiteit kan door onszelf aan de plaatselijke pers worden bekend gemaakt (een model persbericht wordt bijgeleverd). Ook kunnen scholen uit onze omgeving geattendeerd worden op deze activiteit.

Indien wij ons als Vogelwerkgroep opgeven (vóór 1 september) zal onze activiteit worden meegenomen in de publikatie in Vrije Vogels en de persberichten voor de regionale- en landelijke media. Daarvoor is het alleen nodig dat de gemeente waar de activiteit zal plaatsvinden wordt doorgegeven, met een telefoonnummer waar men verdere informatie kan krijgen en zich kan opgeven.

Nu we een verenigingsruimte hebben in Helvoirt is het misschien wel een aardig idee om ons als Vogelwerkgroep aan de gemeente en bewoners van Helvoirt te presenteren. Deelname aan deze activiteit biedt hiervoor een aardige gelegenheid.

WAARNEMINGEN

De volgende waarnemingen werden voor opname in het waarnemingen-archief ontvangen:

Aalscholver	05-04-'96	1 Oisterwijk, Moddervelden	AZ
	14-04-'96	5 Kampina	AZ
Barmsijs	08-04-'96	2 Kampina	AZ
	13-04-'96	4 Kampina	AZ
Blauwborst	08-04-'96	2 Kampina	AZ
28-06-'96	2	Kampina PS, RS	
Blauwe reiger	09-08-'96	17 Kampina	PS
Boerenzwaluw	06-04-'96	3 Tilburg	AZ
	08-04-'96	14 Kampina	AZ
	13-04-'96	24 Oisterwijk, Rietven	AZ
Boomklever	05-04-'96	1 Haaren, Nemeiaer	AZ
	06-04-'96	1 Tilburg	AZ
Boomleeuwerik	08-04-'96	5 Kampina	AZ
	28-06-'96	11 Kampina	PS, RS
Boompieper	08-04-'96	2 Kampina	AZ
	13-04-'96	7 Kampina	AZ
Boomvalk	28-06-'96	1 Kampina	PS, RS
	03-07-'96	1 Kampina	PS
	09-08-'96	1 Kampina	PS
Bosruiter	28-06-'96	4-6 Kampina	PS, RS
	03-08-'96	1 Kampina	PS, RS
	09-08-'96	1 Kampina	PS
Bosuil	06-04-'96	2 Oisterwijk	AZ
	03-08-'96	1 Kampina	PS, RS
Bruine kiekendief	03-08-'96	1 Kampina	PS, RS
Canadese gans	31-03-'96	2 Udenhout, de Brand	AZ
	08-04-'96	4 Kampina	AZ
	13-04-'96	2 Kampina	AZ
Dodaars	05-04-'96	9 Oisterwijkse Vennen	AZ
	08-04-'96	12 Kampina	AZ
	10-04-'96	1 Oisterwijk, Wolfspuutven	AZ
	13-04-'96	10 Oisterwijkse Vennen	AZ
	14-04-'96	10 Kampina	AZ
	03-07-'96	2 Kampina	PS
	03-08-'96	2 Kampina	PS, RS
	09-08-'96	10 Kampina	PS
Fitis	10-04-'96	1 Oisterwijk, Wolfspuutven	AZ
Fuut	31-03-'96	5 Leemkuilen	AZ
	05-04-'96	2 Oisterwijk, Rietven	AZ
	06-04-'96	3 Tilburg	AZ
	08-04-'96	20 Kampina	AZ
	13-04-'96	13 Oisterwijk, Kolkven	AZ
	14-04-'96	4 Leemkuilen	AZ
	28-06-'96	11 Kampina	PS, RS
Geoorde fuut	14-04-'96	1 Leemkuilen	AZ
	28-06-'96	2 Kampina	PS, RS
	03-07-'96	4 Kampina	PS, RS
Gekr. roodstaart	13-04-'96	1 Kampina	AZ

Groene specht	03-08-'96	2 Kampina	PS, RS
	09-08-'96	3 Kampina	PS
Grutto	14-04-'96	13 Kampina	AZ
Havik	08-04-'96	1 Kampina	AZ
Klaapekster	08-04-'96	1 Kampina	AZ
	14-04-'96	1 Kampina	AZ
Kl. mantelmeeuw	31-03-'96	1 Leemkuilen	AZ
	14-04-'96	6 Leemkuilen	AZ
Kleine plevier	28-06-'96	3-6 Kampina	PS, RS
	03-07-'96	4 Kampina	PS
	03-08-'96	1 Kampina	PS, RS
Knobbelzwaan	31-03-'96	1 De Brand	AZ
Koperwiek	31-03-'96	38 Udenhout, Groenstraat	AZ
	05-04-'96	32 Moergestel, De Eendracht	AZ
	06-04-'96	53 Moergestel, De Eendracht	AZ
	14-04-'96	11 Leemkuilen	AZ
Kramsvogel	13-04-'96	53 Kampina	AZ
Lepelaar	03-08-'96	9 Kampina	PS, RS
	09-08-'96	10 Kampina	PS
Meerkoet	31-03-'96	83 Leemkuilen	AZ
	05-04-'96	12 Oisterwijk, Staalbergven	AZ
	06-04-'96	33 Tilburg	AZ
	06-04-'96	74 Leemkuilen	AZ
	14-04-'96	54 Leemkuilen	AZ
Nijlgans	05-04-'96	1 Oisterwijk, Staalbergven	AZ
Roodborsttapuit	28-06-'96	12 Kampina	PS, RS
	03-07-'96	8 Kampina	PS
	03-08-'96	14 Kampina	PS, RS
	09-08-'96	13 Kampina	PS
Scholekster	31-03-'96	36 Leemkuilen	AZ
	06-04-'96	21 Leemkuilen	AZ
	28-06-'96	15 Kampina	PS, RS
Smient	14-04-'96	1 Kampina	AZ
Sparwer	03-08-'96	6 Kampina	PS, RS
Tafeleend	06-04-'96	16 Leemkuilen	AZ
Waterral	03-08-'96	1 Kampina	PS, RS
Wielewaal	28-06-'96	2 Kampina	PS, RS
	03-08-'96	1 Kampina	PS, RS
Witgatje	28-06-'96	1-3 Kampina	PS, RS
	03-07-'96	4 Kampina	PS
	03-08-'96	5 Kampina	PS, RS
	09-08-'96	4 Kampina	PS
Wulp	28-06-'96	16 Kampina	PS, RS
Zomertaling	01-05-'96	1 Huis ter Heide	PvdH
Zwarte specht	28-06-'96	3 Kampina	PS, RS
	03-08-'96	3 Kampina	PS, RS
	09-08-'96	3 Kampina	PS

Waarnemingen en/of ingevulde waarnemingskaarten werden ontvangen van: Peter Slingerland (PS), Ronald Smulders (RS), Arno Zieltjens (AZ), en Piet van den Hout (PvdH).

Ad van Poppel.

ObservatiePost

DE HOP

Regelmatig ontvangt Ad van Poppel de bekende gele voorgedrukte waarnemingskaarten. In de hierbij te starten rubriek wordt uit deze 'observatiepost' steeds een bepaalde waarneming gelicht. De eerste vogelsoort die op deze wijze bijzondere aandacht krijgt is de hop (*Upupa epops*).

Het gebeurde op een lome zomerse avond, op 31 mei 1996, 19.49 uur om precies te zijn, in de omgeving van een aan de Zandstraat gelegen boerderij te Moergestel. Op het vrijwel voortdurend aan het veld blootgestelde netvlies van Arno Zieltjens werd die avond een hop geprojecteerd. Na ongelovig zijn ogen te hebben uitgewreven, spoedde deze zich naar het woonhuis bij de bewuste boerderij en belde Peter Slingerland. En zoals zo vaak gebeurt: kort daarna stonden beiden vergeefs naar de bonte verschijning te zoeken. En de avond daarna werd weer geen succes geboekt. De daaropvolgende avond begaf een delegatie van de vogelwerkgroep zich weer naar het beloofde land achter de boerderij. En toen was het raak, en goed ook! Op en nabij een zandhoop in een door houtwallen omzoomd, kruidig weilandje zochten niet één, maar twee hoppen naar voedsel. Sommigen meenden te zien dat steentjes, gepikt van genoemde zandhoop, werden geconsumeerd. Dit is overigens voor vogels die grote insecten eten niet ongebruikelijk. Met behulp van steentjes vermalen ze de onverteerbare chitine-pantserletjes van kevers en dergelijke. Het eten van steentjes en grit kan ook dienen voor calcium-opname ten behoeve van de ei-productie.

Een andere, zeer interessante waarneming was - zo wordt verondersteld - het 'baltsvoeren': het mannetje dat zijn partner voedsel aanbiedt. Na enig duw en trekwerk werd het aanbod door het wijfje geaccepteerd. Het aangeboden bestond uit slakjes volgens de één, veenmolten volgens een ander.

Baltsvoeren ('courtship feeding'), dat ook bij veel andere vogelsoorten voorkomt, vindt vaak plaats vlak voor de broedfase. Het mannetje demonstreert met dergelijk gedrag zijn voedercompetentie, terwijl het tevens de agressie tussen de sexen kan verminderen. De ontlading van agressie komt tot uiting in het accepteren van de prooi door het wijfje. Kort daarna vindt doorgaans de paring plaats. Eenmaal in het broedstadium wordt het vrouwtje ook nog vaak door haar partner gevoerd. Een goede eierproductie lijkt hiervan het voornaamste doel; dat komt tevens het reproductieve succes van het mannetje ten goede.

De vogels lieten zich de komende dagen vooral in de vroege avonden zien, uiteindelijk evenwel nog maar één exemplaar. Op 18 juni, 8.30 uur 's morgens, zag Arno voor het laatst een van de vogels: iets verderop schuin tegenover de uitspanning 'Het Stokske' zat hij in een boom. Volgens Arno gedroeg de vogel zich nogal schrikachtig. Alsof hij zich in het Brabantse Land niet op zijn gemak voelde.

De hop is een van de weinige soorten die bij waarneming onmiskenbaar is. Hij is iets groter dan een merel en is van kop tot schouder en borst oranje-bruin gekleurd.

Voorts heeft hij een dunne gebogen snavel en een opvallende kuif die bij opwinding in een waaier verandert. Dan is er nog de vlinderachtige vlucht waarbij de ronde wit-zwart-gebandeerde vleugels en staart in het oog springen. De naam 'hop' is wat men noemt een onomatopoe: een weergave, althans benadering daarvan, van het meest karakteristieke geluid dat de vogel maakt: een laag monotoon en verdragend "oe oe oe".

De hop geeft de voorkeur aan open landschappen die worden afgewisseld door oude loofbomen. Ook boomgaarden en kleinschalige weilanden en akkertjes die doorsneden worden met stroompjes vormen een favoriet biotoop. De voorkeur voor oude bomen houdt verband met zijn nestelgewoonten: de hop is een holenbroeder. Hij leeft in gebieden met een (sub)tropisch klimaat of een landklimaat. Het eerstgenoemde klimaat vinden we vooral in de landen rond de Middellandse zee, het tweede in Rusland. Nederland ligt aan de uiterste noord-westrand van het verspreidingsgebied. Omdat het hopen bestaan hier letterlijk en figuurlijk zijn grenzen bereikt, valt te verwachten dat in deze contreien de omvang van de populatie het minst stabiel zal zijn. De geschiedenis bevestigt dit. In de achttiende en vroege negentiende eeuw was de hop in ons land nog een regelmatige verschijning. In de late negentiende eeuw beperkte zijn leefgebied zich nog tot het zuiden van het land. Het nostalgische boek 'Avifauna van Noord-Brabant' meldt dat op vele plaatsen in Oost-Brabant, vooral in de omgeving van Gemert en de Peel, de hop rond de eeuwwisseling een niet ongewone broedvogel was. Vanaf het begin van deze eeuw werden de tropisch ogende vogels gestaig minder vaak in ons land waargenomen. In de jaren vijftig en zestig hadden Limburg, Noord-Brabant, Overijssel en de duinstreek een kortstondige opleving: tientallen broedgevallen, onder ander in Goirle (1960 zeker, 1961 en 1964 waarschijnlijk). De laatste decennia zijn in Nederland maar weinig zekere broedgevallen geconstateerd: in 1979 bij Ede, in 1980 bij Susteren (wellicht verstoord door recreanten), in 1980 en in 1982 in Twente. Via SOVON vernam ik "geruchten/verhalen over (waarschijnlijke?) broedgevallen in 1995 en 1996 in de Brabantse Kempen." Het laatste zekere (gepubliceerde) broedgeval in Nederland dateert uit 1974. In de jaren daarna bereikten Sovon "alleen maar soms vage verhalen en waarnemingen die op broeden zouden kunnen duiden, meestal uit Overijssel, Gelderland en Noord-Brabant", aldus mij toegezonden informatie.

De schoonheid van de hop staat in schril contrast met de hem gegeven bijnamen. Deze houden bijna alle verband met zijn reputatie van nestbevuiler. Een greep uit die namen doet het ergste vermoeden: Drekhaan, Schijthop, Stinkhaan en Stronthaan. Het nest van een hop blijkt inderdaad weerzinwekkend te kunnen stinken. Het zijn de jongen die, al vanaf dat ze een paar dagen oud zijn, een naar rottend vlees of muskus stinkende substantie afscheiden uit een speciale klier. Kennelijk doen zij dit om predatoren af te schrikken. En alsof dit mogelijke belagers nog niet voldoende ontmoedigen kan, plegen ze ook nog een kwalijk riekende darminhoud naar buiten te spuiten.

Andere bijnamen, zoals Bonenpoter en Vlashaan, zijn onschuldiger. Ze lijken naar het fourageergedrag te verwijzen, waarbij de vogel met hoge frequentie driftig de snavel rondom in de grond port. Als de snab de grond ingaat wordt hij bliksemsnel geopend en weer gesloten. De Vlashaan grijpt daar niet alleen grotere insecten, maar ook - en vooral - hun larven en poppen.

Een delicatessen op zijn menu is de veenmol, een bruine krekkel met een lengte van vier en een halve centimeter die zowel in lichte zand- als in zware leemgrond leeft. Ooit zeer algemeen in ons kikkerlandje, tegenwoordig een schaarse verschijning - door insecticiden, naar ik aanneem. De verdwijning van de hop uit ons land zou wel eens (mede) met de teruggang van de veenmol en andere insecten te maken kunnen hebben. Anderen hebben klimaatverandering aangevoerd als belangrijkste oorzaak voor het terugtrekken van de hop uit noordelijk gelegen biotopen. Het feit dat populatieschommelingen synchroon optreden in verschillende landen van West-Europa vormt een aanwijzing voor de juistheid van deze veronderstelling. Bovendien zal het geleidelijke verdwijnen van geschikte biotopen door ruilverkaveling ook wel een rol hebben gespeeld.

Een van de eerste prangende vragen die opkomt bij een voorjaarswaarneming van de hop in ons land, is: gaat het om een broedvogel of om een doortrekker? Het is bekend dat naar het noorden trekkende hoppen in het voorjaar met zuidelijke of oostelijke winden over hun broedgebied kunnen heenschieten, waarbij ze tot in West-Europa kunnen verdwalen. Dit zou met 'onze' vogels het geval kunnen zijn. Toch passen hier enige kanttekeningen. Doortrekkers blijven doorgaans slechts enkele dagen. Volgens de Broedvogelatlas zelfs doorgaans niet langer dan één dag. Bovendien werd 'baltsvoeren' waargenomen, wat wijst op mogelijke broedplannen. (Andere baltsgedragingen, zoals veelvuldig roepen en het het najagen van het wijfje door het mannetje, zijn overigens niet waargenomen.)

Het zal wel een raadsel blijven hoe en waar deze vogels de zomer hebben doorgebracht. Wat blijft is de herinnering aan een exotische verschijning die even mysterieus verdween als ze gekomen was.

Bronnen:

- J. Bekhuis e.a., Atlas van de Nederlandse Broedvogels (SOVON), 1987
- R. Burton, Vogelgedrag, 1e druk, 1985 (vert.)
- N. Binsbergen en D. Mooij, Zien in Kennen, 8e druk 1971
- S. Cramp e.a., Birds of the Western Palearctic, vol IV
- P. Ehrlich e.a., The Birdwatcher's Handbook, 1994
- F.J.H. van Erve, Avifauna van Noord-Brabant, 1967
- Grzimek, Het Leven der Dieren, Deel II (Insekten)
- Arend J. van Dijk, coördinator broedvogels SOVON (mondelinge en schriftelijke informatie)

Piet van den Hout

PIETPRAAT

Zien en gezien worden

Het zien van een ijsvogel brengt stevast een versnelde hartslag teweeg. De aandacht wordt meestal gewekt door de hoge schelle roep, gevolgd door een haast lichtgevende blauwe schicht die zich snorrend een weg baant door een groen beekdal totdat een scherpe bocht hem aan het zicht onttrekt. Na enig sluipwerk bereikt de opwinding haar hoogtepunt als je de lichtende blauwe koning der vissers in al zijn pracht en praal kunt aanschouwen, gezeten op een tak die speciaal voor hem aan de boekoever lijkt te zijn geplaat.

Het zijn vooral zijn kleuren die hem zo geliefd maakt bij vissers en vogelars: oranje op borst en buik, helder blauw op kop en rug.

Waarom zijn sommige vogels zo mooi gekleurd? Eén ding is zeker: net zo min als vogelzang is kleurpracht geëvolueerd om de mensen te behagen. Nog slechts een selecte groep mensen denkt daar anders over (zowel over het behagen als over evolutie). Kleuren evolueren doorgaans als een compromis tussen aantrekkelijkheid voor de andere sexe en onopvallendheid jegens predatoren. Hoe dit compromis bij een soort uitvalt is van verschillende factoren afhankelijk. Grote verschillen tussen mannetjes en vrouwtjes zijn vooral te verwachten bij soorten waarvan de mannetjes bij hun zoektocht naar een wijfje veel concurrentie van andere mannetjes te duchten hebben. Bij polygame soorten vindt men dan ook de meest uitbundige verpakken.

De ene kleur is overigens de andere niet. Dit lijkt een enorme doodoener, ware het niet dat niet alle vogelkleuren op dezelfde manier 'tot stand komen'. Net als vlinders en motten hebben vogels twee hoofdbronnen van kleur. Allereerst zijn er de bekende pigmenten. Dit zijn chemische verbindingen die in de veren zitten of in de huid. Elk pigment absorbeert een bepaalde golflengte van het lichtspectrum. Een roodborst heeft een oranje borst en kop, doordat het vogeltje in de veren van kop en borst pigmenten heeft die alle kleuren absorberen behalve oranje. Oranje wordt als enige kleur teruggekaatst met als resultaat dat onze waarnemingszintuigen kop en borst als oranje ervaren. De zwarte specht, om een ander voorbeeld te noemen, heeft bijna in alle veren pigmenten die vrijwel alle golflengten absorberen: we zien hem als overwegend zwart.

Maar nu terug naar de ijsvogel. De helderblauwe kleuren van zijn rug worden niet door pigmenten gevormd. Blauwe en iriserende kleuren komen op een andere wijze tot stand: door structuren in het verenkleed. De blauwe kleuren worden geproduceerd door minuscule deeltjes in de veer die een kleinere diameter hebben dan de golflengte van rood licht. Deze deeltjes kunnen daardoor alleen maar de kleinere golflengten dan rood licht beïnvloeden. Deze golflengten zien cruijs als blauw en worden in alle richtingen teruggekaatst. Dit verklaart het fonkelende blauw van de ijsvogel.

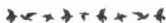
Iriserende kleuren komen nog verfijnder tot stand. De baardjes in de veer van bijvoorbeeld een kolibri zijn dusdanig gedraaid dat een plat oppervlak ontstaat loodrecht op het invallende licht. De hoek van reflectie bepaalt de teruggekaatste kleur. In de schaduw is vrijwel elke kolibri een vrij dof, saai gekleurde vogel. Treedt hij in het zonlicht, dan zit daar plotsklaps een vogel met de mooiste kleurschakeringen. Draait hij met de kop dat kan een helderblauwe kop in een flits veranderen in een dieppaarse kleur om in een niet andere houding door te schieten naar groen.

Dergelijke waarnemingen zetten je aan het denken. Waarom komen in de tropen zoveel iriserend gekleurde vogels voor, terwijl onze gematigde streken daarmee zo dun bezaaid zijn?

Zomaar een theorieje: Een regenwoud kenmerkt zich door een vrij abrupte afwisseling tussen donkere plekken in het hoogopgeschietende loof en zonnovergoten 'gaten' direct buiten het dichte bladerdek. Een vogel die wil opvallen voor een wijfje, hoeft maar uit zijn donkere schuilplaats te treden en zich door een invallende zonnestraal te laten beschijnen om in een flits te veranderen in een fel gekleurde faun. Eenmaal teruggetreden in de schaduw is hij weer de onopvallende vogel van zoëven. De iriserende kleuren lijken aldus op geraffineerde wijze de adverterende en beschermende functies van een verenkleed met elkaar te verzoenen.

Eén ding mag evenwel nooit uit het oog worden verloren. De signaalfuncties van het verenkleed hangen onverbrekelijk samen met de vraag: wat neemt een vogel zelf waar? Ziet een roodborst zijn omgeving, waaronder zijn partner, hetzelfde als wij haar zien? Stof voor een andere Pietpraat.

Piet van den Hout

Vogels in het nieuws

Jaargang 1996

Nummer 002

Met trucjes vogels 'vangen'

Telegraaf, 22-06-1996

De meeste vogelgidsen zijn maar al te vaak voorzien van cryptische beschrijvingen en voor de geïnteresseerde leek zijn dergelijke gidsen soms ontmoedigend.

Een vogel zit nu eenmaal nooit in die gidshouding, of lang genoeg stil om dat ene witte streepje bij de wenkbrouw te ontdekken.

In een paginagroot artikel wijdt de Telegraaf een artikel over het pas verschenen boek *'Wegwijzer voor aankomende vogelaars'* geschreven door Vic Langenhoff.

Er is nu - aldus De Telegraaf - eindelijk een begrijpelijke handleiding voor beginnende vogelaars.

De gids biedt *'trucjes'* zoals o.a. te letten op gedrag en beweging om vogels gaandeweg te leren herkennen.

Kolonie grote sterns, kroon op natuur en landschap

Brabants Dagblad, 26-06-1996

In zijn column *'Stappen in de Natuur'* schrijft Bert van Polen een boeiend artikel over de kolonie grote sterns op de Hooge Platen voor de kust van Zeeuws-Vlaanderen.

Er nestelen daar dit jaar 2700 paren en daarmee is het de tweede kolonie van Nederland. (Het eilandje Griend in de Waddenzee is met ongeveer 8.000 paren onbetwist nummer een)

Om de jongen te voeren vliegt de grote stern wel 20 (!) keer per dag de Noordzee op om te vissen. 8 km heen en 8 km terug.

Als hij terugkeert meldt hij zich met zijn roep, een *'kurriet-kurriet'* bij zijn vrouwtje en jongen. Elk exemplaar roept z'n *'kurriet-kurriet'* anders. Z'n vrouwtje beantwoordt die roep.

Daar is hij, weet zij. Daar is ze weet hij.

Jaren geleden heeft de bioloog Jan Veen op het eiland Griend vastgesteld dat de mogelijkheden om binnen de *'kurriet-kurriet'* roep variaties aan te brengen onbepaald is. Het is eigenlijk een soort streepjescode aldus Veen. Het menselijk gehoor is te beperkt om de variaties te onderscheiden.

Op grond van uitgevoerde experimenten gaan biologen ervanuit dat sterns al als jong in het ei het geluid van hun ouders leren.

Voor bescherming tegen overvallers als de zilvermeeuw broedt de stern in de nabijheid van een body-guard, de kokmeeuw. Dat werkt heel nauw. Een grote stern die broedt op een meter afstand van een kokmeeuw heeft gemiddeld een beter broedresultaat dan een soortgenoot die op twee meter van een kokmeeuw afzit. Het kan wel 24 procent schelen en op drie meter zelfs 39 procent aldus het artikel.

Luchtmacht vliegt om voor ganzen

Brabants Dagblad, 27-06-1996

TILBURG - De Koninklijke Luchtmacht is bereid met z'n helikopters om te vliegen om de taigarietganzen in het Rijens Broek te ontzien.

Het besluit is genomen na een onderzoek wat commandant A. Tjepkema van de vliegbasis heeft laten instellen nadat hij door een vogelteller (!) was ingeseind.

Met de uitvoering van het plan wordt echter afgewacht of de ganzen de komende winter daadwerkelijk weer neerstrijken.

Afgelopen jaar bleven ze nagenoeg helemaal weg. Het enkele groepje dat wél werdesignaleerd verdween toen een helikopter van de vliegbasis passeerde.

Daarnaast geeft het artikel nog wat informatie over de komst van de manege aan de Langendijk en de aanleg van de noordwestelijke randweg.

Komende maandag wordt bij de Raad van State het beroep behandeld tegen het verlenen van een milieuvergunning voor de manege.

De adviseur van de Raad van State wil de bouw vooralsnog tegenhouden omdat de gemeente verzuimd heeft het plan te toetsen aan de ecologische waarde van het landelijk erkende vogelweidegebied.

Buizerds terroriseren trimmers bij Emmen

Telegraaf, 29-06-1996

EMMEN - Twee buizerds oefenen in Emmen een waar terreurbewind uit over de trimmers die zich dagelijks in het bos bij de Emmer woonwijk Bargeres wagen.

Staatsbosbeheer heeft inmiddels borden geplaatst om wandelaars, trimmers en fietsers te waarschuwen.

De twee roofvogels die een nest hebben gebouwd vallen iedereen aan die te dicht bij hen in de buurt komt.

Een 56 jarige inwoner van Emmen is voor de derde maal door de buizerds aan zijn hoofd verwond.

Etenslift voor ooievaars

Telegraaf, 03-07-1996

In het Friese Tietjerk hebben vogelwachters een takelinstallatie aan het nest van een ooievaar met jongen bevestigd, om zo een conservenblik vol met eendagskuikens naar boven te hijsen.

Een van de ooievaars was door een auto doodgereden, en de ander bleek in zijn eentje niet in staat om genoeg voedsel voor zijn jongen bij elkaar te zoeken.

Het is voor het eerst sinds 1959 dat het nest weer door ooievaars is bezet.

Erica Terpstra en het geheim van de waterspreeuw

Brabants Dagblad, 03-07-1996

Wederom een boeiend artikel van de hand van Bert van Polen in zijn column 'Stappen in de natuur'. Ditmaal over de waterspreeuw.

In 1933 heeft voor het eerst in dertig jaar een paar in Limburg langs de Geul genesteld en in 1994 zijn er twee broedparen geweest, maar daarna zijn ze weggebleven.

In de Belgische Ardennen nestelt de waterspreeuw van de Middeneuropese ondersoort *Cinclus cinclus aquaticus* echter met wel 750 paren.

In de loop van de evolutie heeft de waterspreeuw, een zangvogel verwant aan de winterkoning, zich afgesplitst en gekozen voor een leven op en in het water.

De waterspreeuw heeft een opvallende witte keel en bovenborst. Verder is het een donker propje. De roep lijkt een beetje op die van soorten als ijsvogel en grote gele kwikstaart. Ze zenden op dezelfde frequentie uit, vermoedelijk om het klaterende water goed te kunnen overstemmen. Hij voelt zich thuis in water met stroomversnellingen, daar gaat hij in op. Hij plonst. Hij duikt. Hij zwemt. Hij loopt onder water. Hij vliegt onder water. Hij heeft opvallend genoeg geen zwemvliezen tussen de tenen. Hij leeft van insecten als kokerjuffer en bootsman. Ook pikt hij larven van haften en steenvliegen uit het water op. Zijn nest maakt hij op de meest vreemde plaatsen. Zo trof de auteur een nest aan in een afvoerpijp van een meter lang in de binnenmuur van een viaduct boven het water.

De enige overeenkomst tussen Erica Terpstra en de waterspreeuw blijkt hun voorliefde voor water te zijn.

Ruzie nekt roofvogels

Telegraaf, 06-07-1996

Vogelbescherming tegen vergunning asiël.

UTRECHT - Een onnozele administratieve kwestie over de afgifte van een vergunning voor het verzorgen van roofvogels bezorgt de asiëlhouders H. Sjollema en haar man M. Rosier slapeloze nachten.

Drie jaar geleden namen zij het asiël in Woudenberg bij Amersfoort over van Anton Bruin, die er 22 jaar roofvogels en uilen hield. Met de overname van de boerderij werd de vergunning tot het houden van roofvogels automatisch ingetrokken. Daarmee begonnen de problemen. Want volgens een richtlijn van de Vogelbescherming mogen er in een gebied van 15 kilometer slechts drie roofvogelvergunningen worden verstrekt en die waren in Amersfoort inmiddels vergeven.

De Vogelbescherming heeft daarom de aanvraag van de asiëlhouders van negatief advies voorzien. En de vergunningverstrekker - Het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij - volgt dat advies altijd op.

Omdat het echtpaar een wespendif, een torenvalk, een buizerd, twee ransuilen en twee bosuilen zonder de benodigde papieren toch opnamen in hun asiël moesten zij gisteren voor de rechter verschijnen.

Tijdens de zitting bleek dat de andere vergunninghouders, twee valkeniers en een dierenpark, geen poot uitsteken naar zieke roofvogels.

Het dierenpark neemt geen vogels op omdat men bang is voor besmetting en een zieke wespendif die Sjollema al een jaar verzorgde werd door de AID inbeslaggenomen en kreeg onderdak bij één van de valkeniers, die echter al na een week de wespendif de nek omdraaide omdat het dier toch niet meer te redden zou zijn!

Gewonden vogels moeten nu formeel naar het vogelasiël in Naarden worden gebracht, maar bewoners uit de buurt kennen van oudsher het adres van Sjollema en brengen de vogels dus daar naar toe.

Omdat een medewerker van de Vogelbescherming wegens ziekte niet op de zitting kon verschijnen bleven de vragen over de halstarige houding van de Vogelbescherming onbeantwoord.

Reiger pikt zijn redster een oog uit

Telegraaf, 11-07-1996

Een 57 jarige dierenliefhebster uit Amsterdam die een aangereden gewonde reiger eerste hulp wilde verlenen werd daarbij door de reiger in één van haar ogen geprikt. Het slachtoffer werd nog wel naar het ziekenhuis gebracht, maar een spoedoperatie kon niet verhinderen dat zij het licht in haar oog kwijt raakte. De reiger werd meegenomen door de dierenambulance, maar het dier kon niet meer worden gered.

Zwerm vogels trof Hercules

Telegraaf, 17-07-1996

Ondanks het feit dat het onderzoek naar de ramp van de neergestorte Hercules in feite nog moet beginnen, kopt de Telegraaf al met grote letters dat de Hercules is getroffen door een zwerm vogels.

Brandweer en andere reddingswerkers hebben tegenover de krant verklaard dat zij vele tientallen vogelkadavers hebben moeten bergen.

De vogels zijn vrijwel zeker met de motoren van het ramptoestel in aanraking geweest.

Dit vormt een belangrijke aanwijzing voor de mogelijke oorzaak van de ramp. Aldus de Telegraaf.

Zwermen vogels op vliegveld Welschap door werkzaamheden

Telegraaf, 18-07-1996

EINDHOVEN - De immense vogelstand op en rond het vliegveld Welschap wordt volgens deskundigen veroorzaakt door de omvangrijke bouwwerkzaamheden op de luchtmachtbasis.

Al maanden wordt er op het vliegveld gewerkt aan egalisering en herindeling van bepaalde delen van het vliegveld.

Graafmachines scheppen grote gedeelten van het terrein rond de start- en landingsbanen om. De vers omgeploegde aarde trekt honderden, soms duizenden meeuwen en andere vogels aan op zoek naar vers voedsel.

Volgens valkenier Aad de Haan, werkzaam als vogelwachter op het Rotterdamse vliegveld Zestienhoven, zijn op de luchtmachtbasis Welschap onvoldoende maatregelen genomen om te voorkomen dat het vliegverkeer gehinderd wordt door meeuwenkolonies die op de werkzaamheden afkomen.

Uit een onderzoek van de Telegraaf op en om de luchtmachtbasis bleek de afgelopen dagen dat, zelfs toen het vliegverkeer weer werd hervat, de vogelwachters niet actief waren.

Vogels jagen automobilist de dood in

Telegraaf, 18-07-1996

BRUINISSE - Een laagvliegende groep vogels heeft bij Philipsdam het leven gekost aan de 23-jarige automobilist M. Kaptein uit Poortvliet.

Uit het onderzoek van de politie is gebleken dat de man in een schrikreactie de auto naar links heeft gestuurd, waarbij hij in botsing kwam met een vrachtwagen.

Amerikaanse uil op Rottum gestrand

Telegraaf, 18-07-1996

ROTTUM - Op het onbewoonde waddeneilandje Rottum is een Amerikaanse witkopuil ontdekt.

De exotische vogel komt normaal alleen voor langs de Westkust van de Amerikaanse staten Californië, Oregon en Washington.

Ornithologen gaan er vanuit dat de witkopuil als verstekking is meegevoerd op een containerschip dat de waddenkust passeerde.

Ooievaars-jongen in Losser verdronken

Telegraaf, 19-07-1996

LOSSER - De drie baby-ooievaars in het Twentse Losser zijn alle een vroegtijdige dood gestorven.

De drie zijn verdronken in een bassin van een nabijgelegen waterzuivering.

Onduidelijk is nog hoe de drie jonge ooievaars in de waterzuivering terecht zijn gekomen.

Raalte maakt paté van lastige duiven

Telegraaf, 20-07-1996

RAALTE - Om een eind te maken aan de hinder die duiven veroorzaken in het centrum van Raalte heeft het gemeentebestuur opdracht gegeven de vogels te laten vangen, waarna ze deels worden verwerkt in Franse paté.

Raalte heeft een gespecialiseerd bedrijf uit Nijmegen ingeschakeld dat jaarlijks circa 20.000 duiven vangt.

De geringde vogels gaan zoveel mogelijk terug naar de rechtmatige eigenaren. De zieke dieren worden vernietigd. Gezonde exemplaren echter worden vetgemest en verkocht aan Nederlandse poeliers.

Bovendien rijdt eenmaal per week een vrachtwagen naar Frankrijk, waar de duiven worden verwerkt tot paté.

Meeuwen teisteren Leiden

Telegraaf, 25-07-1996

LEIDEN - Leiden wordt geteisterd door meeuwen. Nooit eerder was de overlast zo groot als dit jaar. De afgelopen periode zijn er zo'n 200 nesten aangetroffen.

Volgens verantwoordelijk ambtenaar A. Uijee is dit een verdubbeling ten opzichte van de laatste twee jaar.

Uljee noemt de zilver- en mantelmeeuwen 'patat-vogels'.

Na een dagje strand waar ze zich te goed doen aan voedselresten, vluchten ze naar de stad. In de duinen worden ze namenlijk door de vele vossen verjaagd.

De meeuwen veroorzaken in het voorjaar een enorme geluidsoverlast.

Om het broedproces af te remmen werden voorgaande jaren de eieren geschud, zodat de vrucht het niet overleefde.

De nieuwe vogelwet die vorig jaar is ingevoerd verbiedt dit.

Nu wordt het broeden bestreden door nep-eieren neer te leggen.

Deze wisseltruc wordt door de Leidse brandweer geklaard.

'Das en Boom' wil zeearend niet

Brabants Dagblad, 26-07-1996

Den Haag - De vereniging Das en Boom, die opkomt voor bedreigde diersoorten, heeft gisteren minister van Aartsen (Natuur) gevraagd terug te komen op zijn toestemming aan het Wereldnatuurfonds (WNF) om de zeearend te introduceren in de Nederlandse natuur.

Trekt de minister de toestemming niet in, dan vecht Das en Boom het besluit aan bij de Raad van State. Het rechtscollege is reeds gevraagd de introductietoestemming op te schorten.

Volgens J. Dirkmaat van de vereniging wordt ten onrechte de indruk gewekt, dat de Nederlandse natuur zover is opgeknapt, dat nieuwe, exotische dieren makkelijk kunnen overleven.

Hij noemt het uitzetten van het dier niet in het belang van de vogelstand of de zeearend zelf. Want het beest wordt in zijn huidige leefgebied - Sandinavië, Noord Duitsland, Zuid-Bohemen en delen van de voormalige Sovjetunie - niet bedreigd.

Geboorte-explosie bij ooievaars Friesland

Telegraaf, 29-07-1996

LEEWARDEN - De ooievaar, symbool voor nieuw leven, maakt haar faam eindelijk waar.

Dit jaar zijn er in Friesland in totaal een recordaantal van 77 jonge ooievaars in goede gezondheid grootgebracht, klaar om de nesten te verlaten en uit te vliegen.

'Kerkuil is een bijzonder mooie vogel'

Brabants Dagblad, 30-07-1996

In de rubriek *Brabant Interview* een bijzonder aardig interview met ons lid Gerard van der Kaa in zijn hoedanigheid als coördinator van het Kerkuilen-

overleg Noord-Brabant. Het artikel wordt opgesierd met een grote foto waarop Gerard samen met zoon Maurice twee jonge kerkuilen toont die in Diessen het levenslicht zagen.

Het artikel geeft aardig weer wat de werkzaamheden van Gerard inhouden en hoeveel (vrije) tijd er besteed wordt aan het op peil brengen en in stand houden van de populatie kerkuilen in Noord-Brabant.

Overigens heeft ondergetekende ook zelf - bij het ringen van een jonge kerkuil in Alphen - mogen ervaren hoe het 'consultatiebureau' van Gerard zijn werk doet.

Torenavalkjes eerste rang in de kuip

Telegraaf, 01-08-1996

Een opmerkelijke foto van een nest jonge torenvalkjes in de Telegraaf. In één van de 54 meter hoge lichtmasten van het Feijenoord stadion recht onder de lampen heeft een torenvalk zijn nest gemaakt. Of de moeder van de drie pasgeboren jongen van voetbal houdt is niet bekend.

Pseudo-vogelpest bij Fries opvangcentrum

Brabants Dagblad, 01-08-1996

LEEUWARDEN - Bij vogelopvangcentrum de Fûgelpits in Anjum is pseudo-vogelpest geconstateerd. Wegens deze besmettelijke vogelziekte moeten alle tweehonderd aanwezige dieren worden afgemaakt. Dit is besloten door de Rijksdienst voor keuring van Vlees en Vee, zo heeft het ministerie van Landbouw bevestigd. Ook andere vogels rondom Anjum kunnen besmet zijn. Vogels gaan er vaak dood aan door bijvoorbeeld een maagbloeding.

Ziek van een zwerm kauwen

Brabants Dagblad, 03-08-1996

1995 Een jaar geleden in het nieuws 1996

Het Brabants Dagblad blikt wekelijks een jaar terug. Hoe was het toen? Hoe is het nu? In de rubriek 'een jaar geleden in het nieuws' wordt uw geheugen even opgefrist.

Deze keer een artikel over de overlast van grote zwermen kauwen in Lage Mierde vorig jaar.

Met name café Dorpzicht had toen veel last van poepende kauwen op het terras. Zowel de bezoekers als de uitbater waren de overlast al snel meer dan beu. De terrasbezoekers bleven weg en de omzet van Dorpzicht daalde.

In de boom (een grote plataan pal voor café Dorpzicht) werd een speciale geluidsinstallatie geplaatst om de kauwen weg te jagen. Maar de hoge pieptonen die het apparaat voortbracht hadden slechts even effect.

Na de zomer stapte uitbater Van Woerkum naar de gemeente voor overleg.

Hij wilde in het daaropvolgende seizoen van de overlast af zijn. "Desnoods kap ik die boom eigenhandig om," sprak de cafébaas destijds verontwaardigd.

Uiteindelijk bleek dat ook de enige mogelijkheid en na wat wikken en wegen heeft de gemeente uiteindelijk een kapvergunning afgegeven.

In maart dit jaar was het zover. De vijftien meter hoge en zeventig jaar oude plataan werd gekapt. Het kostte Van Woerkum achthonderd gulden.

En nu hebben *wij* nergens meer last van aldus mevrouw Van Woerkum.

Alle vogels zijn *daar* verdwenen, maar Lage Mierde is nog niet van de kauwen af.

Hoewel de favoriete boom van de vogels in hardhout is veranderd, zitten er nu dagelijks honderden op het dak van de kerk van Lage Mierde. "De rest ervan zit in het veld" zegt gemeente-opzichter P. Huiben. "Maar er zijn er nog even veel als vorig jaar. Zoniet meer".

Voor de terrasbezoekers is Dorpzicht in elk geval weer *wel* vaste stek.

Een opgetogen Van Woerkum: "Bij ons zit het nu weer dagelijks vol".

Onderzoek naar doodrijden dertien ganzen

Brabants Dagblad, 06-08-1996

LEIDEN - De Leidse politie is op zoek naar een automobilist, die zondag in het centrum van de Sleutelstad dertien ganzen aan flarden zou hebben gereden. De politie trof de resten van de kadavers her en der op de Witte Singel in Leiden aan, nadat iemand uit de buurt had gewaarschuwd. Andere omwonende hebben iemand met ongewone snelheid voorbij zien scheuren. De politie houdt rekening met opzet.

Reiger niet bang voor boete...

Telegraaf, 08-08-1996

Wederom een aardig plaatje in de Telegraaf.

Ditmaal van een vissende reiger, die prinsheerlijk op een paal met daarop het opschrift 'verboden te vissen' in een Bloemendaalse vijver zijn visjes pakt.

Ganzen-doder bekend

Brabants Dagblad, 13-08-1996

LEIDEN - De automobilist die zondag 4 augustus dertien ganzen in Leiden doodreed, heeft zich bij de politie gemeld. Het gaat om een 22 jarige man uit

Noordwijk. De man verklaarde een aantal ganzen te hebben geraakt, maar dat hij pas later vernam dat er dertien waren gedood. Ja... ja...

Eend donderdag weer vogelvrij

Telegraaf, 13-08-1996

Bioloog ontkracht noodzaak jacht

DEN HAAG - Voor het toestaan van de eendenjacht bestaan geen duidelijke ecologische redenen. De populatie houdt zichzelf op redelijk niveau. Als er teveel vogels komen, gaan ze dood van de honger of uitputting. Afschieten is daarvoor niet nodig.

Dat zegt bioloog A.J. Beintema van het Instituut voor Bos- en natuuronderzoek van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij naar aanleiding van de start van het jachtseizoen voor eenden aanstaande donderdag.

"Een van oudsher glorieuze periode," juigt de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging in haar clubblad.

Hoewel de jacht uit oogpunt van populatiebeheer niet noodzakelijk is, verwacht de bioloog ook niet dat deze echt schadelijk is. Het argument dat de eendenjacht nodig is om de vraatschade aan landbouwgewassen te beperken, noemt Beintema echter discutabel.

Vanaf 15 augustus tot en met 31 januari volgend jaar mag er gejaagd worden op de gewone wilde eend, de meerkoet en de smient.

Andere eendensoorten zijn in principe niet-bejaagbaar.

Dit jaar heeft minister Van Aartsen voor het eerst ook de slob-eend, de kuifeend, de toppereend, de pijlstaart, de wintertaling en de krakeend op de beschermde lijst gezet.

Van de wilde eend vliegen er in ons land circa twee miljoen schat bioloog Beintema. Ook de meerkoet is verre van bedreigd terwijl het aantal smienten in aantal toeneemt. Van de zes soorten die dit jaar niet langer vogelvrij zijn is alleen de toestand van de slob-eend problematisch.

Veel jagers rechtvaardigen hun hobby door te wijzen op de schade die vogels aanrichten op het boerenland.

Maar in hoeverre sprake is van daadwerkelijk schade, is de vraag. De beesten eten vaak gras dat over is en ze leveren mest relatieveert Beintema.

Trekvogelverdrag

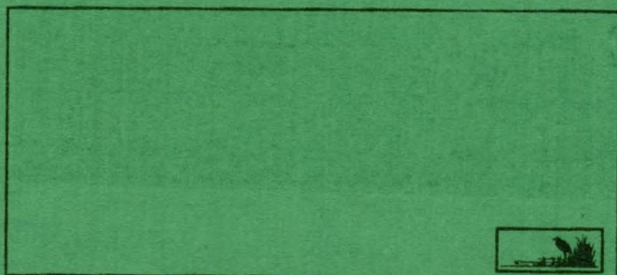
Brabants Dagblad, 16-08-1996

DEN HAAG - Nederland heeft gisteren als eerste land het internationale Afrikaans-Euro-Aziatische verdrag voor de trekvogels ondertekend.

De overeenkomst regelt de bescherming van circa 170 watervogelsoorten.

WERKGROEP VOOR VOGEL- EN NATUURBESCHERMING MIDDEN-BRABANT

De werkgroep staat als vereniging bij de K.v. K. ingeschreven onder nr.: v.259382